

Η ιστορία του Τίνελλου στο τελευταίο μυθιστόρημα του συγγραφέα

Χ. Χωμενίδης: «Λόγια φτερά» με τη δύναμη της αφήγησης του παππού του Ομήρου

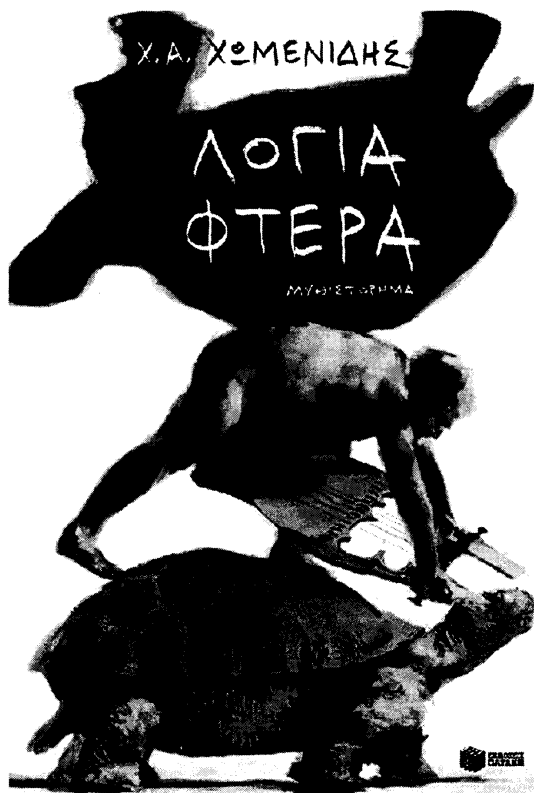

Της **Ελισάβετ Ε. Σπαντιδάκη**, lylee.spantidaki@gmail.com.

Είχα ακούσει καιρό για το επερχόμενο μυθιστόρημα του Χ. Α. Χωμενίδη και η αναμονή του με έκανε όλο και περισσότερο ανυπόμονη να έρθει η ώρα να το διαβάσω. Λίγο από κάτι συνεντεύξεις, λίγο από τα νέα που διακινούνται στον χώρο του βιβλίου, ήξερα ότι θα είναι κάτι διαφορετικό, κάτι ιδιαίτερα πρωτότυπο. Τελικά η υπομονή μου ανταμείφθηκε. Το "Λόγια Φτερά" με το που έπεσε στα χέρια μου σε δύο μερνυχτα είχε τελειώσει, αφήνοντάς με να αναρωτιέμαι αν είχε λίγες σελίδες παραπάνω αν θα αποζητούσα ακόμα, λίγο περισσότερο.

Η ιστορία του είναι αρκετά ενδιαφέρουσα. Είναι η διήγηση της ζωής του παππού του Ομήρου του Τίνελλου, που "πότε-πότε η μητέρα του τον φώναζε και Χείλωνα". Από την πρώτη παράγραφο αιχμαλωτίζει. Ο αναγνώστης έχει ήδη μεταφερθεί στην Ελλάδα του 8ου αιώνα π.Χ. και δεν μπορεί να αποδράσει απ' αυτήν παρά μόνο με το τέλος του βιβλίου. Ο Τίνελλος διηγείται στον εγγονό του πώς έζησε, πώς έγινε αοιδός, παρ' όλο που ήταν κάτι που δεν ειπύμισε ποτέ, πώς έχασε την οικογένειά του. Τα ταξίδια του είναι αντίξοα του Οδυσσέα, οι εμπειρίες του πρωτόγνωρες και πρωτόγονες, ικανές να κινήσουν τις ενστικτώδεις ορμές του αναγνώστη. Οι έρωτές του γεμάτοι πάθος και ορμή. Ο Τίνελλος δεν φοβήθηκε να ζήσει και κυρίως, δεν φοβήθηκε να διηγηθεί όλη την αλήθεια. Την αλήθεια που έζησε αυτός.

Ο συγγραφέας παίζει με τον αοιδό. Τον χρησιμοποιεί για να αλληγορήσει και να εξυψώσει την δύναμη της εξιστόρησης και πώς αυτή μπορεί να τα κάνει όλα αληθινά. Ο Τίνελλος μεταμορφώθηκε σε χελώνα κάποια στιγμή της ζωής του. Ο Τίνελλος, τραγουδώντας αυτά που εκείνος ζει, μπορεί να σώσει ζωές και πόλεις ολόκληρες. Ο Χ. Α. Χωμενίδης προσπαθεί μέσα από τον Τίνελλο να υπενθυμίσει πως το πάθος για την ζωή είναι η αναγκαστική δύναμη για την ιστορία. Η αλήθεια δεν είναι αντικειμενική. Η αλήθεια είναι αυτό που βιώνει ο καθένας κι αυτή οδηγεί κάθε φορά σε μια διαφορετική ιστορία. Η διαφορετικότητα είναι κάτι που γιορτάζεται έντονα στο βιβλίο αυτό. Πώς η ιστορία μέσα από διαφορετικά μάτια μπορεί να μοιάσει με περιπέτεια ανήκουστη.

Αυτό που είναι βέβαια, η πεμπτοσύνη του μυθιστορήματος είναι ο ίδιος ο Τίνελλος. Μια προσωπικότητα ιδιαίτερη που δεν συναντάς εύκολα στην λογοτεχνία και μάλιστα, είναι κάπως διαφοροποιημένη απ' αυτή που ενδεχόμενα περιμένει ο αναγνώστης. Ο Τίνελλος είναι εξαιρετικά δυναμικός, ξεροκέφαλος, ευαίσθητος, άγριος, παθιασμένος, πονηρός. Μοιάζει με τον Οδυσσέα, αλλά κάτι τον διαφοροποιεί. Μοιάζει ότι με τους πρωταγωνιστές του Σαίξπηρ αλλά με τον ίδιο τον Σαίξπηρ. Ικανός να διηγείται και μετά θάνατον, αλλά δυστυχώς αδύνατον. Ταξιδεύει τον αναγνώστη, τον μαnipουλάει, τον εκνευρίζει και τον κάνει να σημιαίνει μαζί του. Και όλο αυτό οφείλεται, σαφώς, στη δημιουργική τέχνη του Χ. Α. Χωμενίδη. Μοιάζει να ξεγεννά τον Τίνελλο τόσο απλά, ανάδυνα, σαν να τον περίμενε κρυμμένος σε μια γωνία του μυαλού του μέχρι να έρθει η κατάλληλη στιγμή να βγει απ' αυτό. Να απαιτήσει να έχει κι αυτός διάσταση, λογοτεχνική.

Το βιβλίο παρασύρει τον αναγνώστη και τον κάνει να συμμετέχει στις εμπειρίες του πρωταγωνιστή. Οι περιγραφές της εποχής μοιάζουν κινηματογραφικές και τόσο ακριβείς που πραγματικά, πιστεύεις ότι είσαι εκεί, σε μια γωνία και βλέπεις μπροστά σου τον Τίνελλο παιδί, τον Τίνελλο έφηβο, τον Τίνελλο χελώνα. Κάθε αντίσταση, κάθε ψήγμα λογικής ή αμφισβήτηση διαγράφεται μονομάς και υπάρχει μόνο το ταξίδι. Αυτή δεν είναι και η αρχή της διήγησης; Αυτό δεν καθιστά τον συγγραφέα, τον αοιδό ή τον τραγουδοποιό πετυχημένους; Ο Χωμενίδης λοιπόν δεν κάνει τίποτ' άλλο στο μυθιστόρημά του παρά να

γιορτάσει την δύναμη της αφήγησης, να της δώσει σάρκα και οστά και να κρύψει πίσω από τα λόγια του λόγια άλλα.

Αφού τελειώσει η ανάγνωση μπορεί κάποιος να δει τις αλήθειες της. Μπορεί να μπρκαώσει τις ιστορίες που πήρε κατά την εξιστόρηση του πρωταγωνιστή και να βρει την αληθινή μαγεία που κρύβεται μέσα της. Πάντα αφήνει όμως μια αίσθηση ανολοκλήρωτου, χωρίς ακόμα να μπορώ και η ίδια να πω με βεβαιότητα αν είναι εσοκεμένη ενέργεια του συγγραφέα, μέχρι δηλαδή να ξεκοκαλίσει ο αναγνώστης το βιβλίο και να βρει όλα τα μυσικά του να αποζητά κι άλλο, ή αν ευθύνεται ο ίδιος ο αναγνώστης που, βουτώντας μες στην ιστορία, ζώντας μαζί με τον Τίνελλο, δεν έχει επιλογική όπο το να γίνει και ο ίδιος ακόρτατος όπως ο πρωταγωνιστής.

Η γραφή του Χ. Α. Χωμενίδη δεν μπορεί να μην αγγίζει κάποιον. Ευφάνταστος και δημιουργικός, αξίζει κανείς να πει ότι αποτελεί από τους χαρισματικότερους εγχώριους συγγραφείς της εποχής και κάθε έργο μοιάζει με ολοκληρωμένη ενέργεια. Κάθε φορά λοιπόν, που τελειώνει ένα βιβλίο του, όποιος πέσει στα δίκτυα του συγγραφέα αυτού, δεν μπορεί παρά να περιμένει το επόμενο, και μετά πάλι το επόμενο, θυμίζοντας εδώ λίγο από τον πρωταγωνιστή του τον Τίνελλο. Ακόμα, κι αν τον καλέσουν οι θεοί, έχει κάτι ακόμα να πει. Τυχεροί λοιπόν οι αναγνώστες του γιατί είναι σίγουρο ότι έχει ακόμα πάρα πολλά να διηγηθεί μέχρι να "κιονώσει"...

(Τίτλος Πρωτότυπου: Λόγια Φτερά, συγγραφέας: Χ. Α. Χωμενίδης, εκδόσεις: Πατάκη)